

پیشینه مبارزه ضد تریاک در شغنان

نوشته نوجو

۲۸ جدی ۱۳۹۰

با پیدایش افکار ترقی خواهانه در وجود سازمانهای سیاسی مبارزه علیه استعمال مواد مخدر عمدتاً تریاک در اجندای روشنفکران آن وقت شغنان بطور جدی و بیباکانه قرار گرفت، تحلیل قرین به واقعیت آن زمان

چنین بود که تقریباً ۸۰ فیصد اقتصاد و پیدوار فامیل‌های معتاد برای تریاک مصرف میشود و علت فقر شدید و پسمانی مردم ناشی از استعمال مواد مخدر یعنی تریاک است، بناً مبارزه علیه آن وجیهاً تاخیر ناپذیر هر جوان بادرک و ترقی خواه منطقه میباشد. شرکت کننده گان فعال این جنبش عبارت بودند از تعداد شخصیت‌های متنفذ و روشن بین، شماری از معلمین، محصلین در پوهنتون کابل و ننگرهار و متعلمین ابتدائیه رحمت شغنان.

از آن به بعد این موضوع فرو کش شد و حوادث بزرگ سیاسی (کودتای ۲۶ سرطان ۱۳۵۲) در کشور به وقوع پیوست و بر تمام فعالیت‌های بعدی اثر گذاشت.

در سالهای جمهوری افغانستان (۱۳۵۲-۱۳۵۶) جو سیاسی به نفع روشنفکران مترقی چرخ میخورد و روشنفکران مترقی در ابتدا از پروگرام جمهوری پشتیبانی نمودند که به رویت آن یک تعداد از نیرو های ترقیخواه داخل پست‌های حکومتی شدند و از آنها خصوصاً در بخش نظامی استفاده موثر به عمل آورد. در آن سالها کوشش شد تا با استفاده از روحیه چپی بعضی اراکین دولتی از جمله پولیس علیه تریاک فروشان محل استفاده گردد و فشارهای معین صورت گرفت ولی به نسبت عدم پیگیری و وجود فساد در مامورین بلند رتبه از یک طرف و رقابت فعالین منفی ضد تریاک به موفقیت نه انجامید و به تعداد معتادین در مناطق سرحدی منجمله شغنان افزایش قابل ملاحظه بعمل آمد.

بعد از تغییر رژیم جمهوری به نسبت عدم دسترسی حاکمیت دولتی در محلات که کشت تریاک مطابق دلخوا مردم بدون ممانعتی انجام می پذیرفت. فرصت پیگیری مبارزه با زرع و فروش تریاک نه تنها کم نه شد بلکه به موازات ضعیف شدن نظام زمینه ظهور مافیای منطوقی به وجود آمد و مناطق سرحدی بدخشان منجمله شغنان به معبرهای اصلی مافیا تبدیل گردید و تا اکنون ادامه دارد. در سالهای ۱۹۹۸-۲۰۰۴ تمام کشتزارهای آبی ولسوالیهای بدخشان کوکنار کشت گردید و ده ها دستگاه تولید هیروئین از مناطق قبایلی ویا از شرق افغانستان به بدخشان انتقال و نصب گردید. تولیدات آن به صدها تن بالغ میشود که از سرحدات بدخشان و تخار به کشور تاجکستان و از آنجا به اروپا و سایر قاره ها قاچاق میشد و هنوز هم قطع نگردیده است.

با تاسف جای استعمال تریاک را در منطقه هیروئین گرفت که صد بار خطر ناک تر و مصیبت زا تر از تریاک است. با وجودیکه در فرامین مبارک مولانا حاضر امام بارها این پدیده بدنام تویخ گردیده و جماعت را از استعمال، کشت و قاچاق منع فرموده است، مگر هنوز هم کاهش نیافته و ادارات امامتی و انکشافی آنرا بزرگترین چالش در برابر ستمدی جامعه به سوی رفا و جامعه مدنی میدانند.

پروگرام تداوی معتادین (DDRP) نخست در ولسوالی و اخان از طریق ایجاد مراکز سیار معتادین (قریه به قریه) در سال ۲۰۰۴ م آغاز گردید و شمار معتادین شامل مردها وزن ها به صفر تقرب کرد، اما از آنجاییکه ضمانت و تعهد عدم باز گشت به اعتیاد چندان نهادینه نشد و آسیب پذیری معتادین در عدم مراقبت کدام نهاد مسئول رفع نشده است و قرار اطلاعات از محلات تداوی یافته، شماری از مردم به فعل اعتیاد باز گشت کرده اند. فعلاً این پروگرام، پلان خود را در اشکاشم به انجام رسانده و تداوی زیباک را پلان نموده است، بعد از زیباک ممکن شغنان را هدف گیرد. چالشهای کمبود بودجه در فراراه آن قرار دارد.

تشکیل کمیته های مردمی به خاطر جلوگیری از استعمال و پخش آن در منطقه یک تجربه خوب و موثر پنداشته میشود که در بعضی قراء شغنان و بعداً در اشکاشم عملی گردید، اما به نسبت سبوتاز برخی محافل و عدم پشتیبانی ارگانهای حکومتی از آن به ناکامی مواجه گردید و حتی از فعالیت باز ماندند. قابل یادآوری است که استعمال مواد مخدر در مناطق سرحدی اسماعیلیه نشین برای حکام متعصب و محافل مافیایی منطقه یک هدف دائمی و استراتژیک است. توزیع رایگان آن در بعضی قراء و اخان و اشکاشم دال بر این حقیقت است.

آنچه که در مجموع مبارزه علیه تریاک و مشتقات آن بدست آمده محو چلمهای تریاک از درون خانه ها و جاهای دیگر که به طور علنی استعمال می شد، و شناخت آن منحیث عمل ممنوع در میان مردم است.
ارقام دقیق معتادین و معلوماتهای ضروری دیگر در آینده به نشر میرسد.
نوجو